

ДОН ЛУЧИО
БАНДАТА НА УДУШВАЧИТЕ

chitanka.info

Когато старата Луиза отвори пътната врата на малката вилничка, където живееше професор Морис Карбоние, часовникът от близката черква прозвъни. Старата жена, движейки се между малките алеи с рози, отброи осем удара. Откъм вилничката, обаче, не се забелязваше никакъв живот.

— Я, гледай ти — мислеше си Луиза. — Г-н професорът, като никога се е успал. И нощес трябва да е работил до късно. Що ли му трябва пък да работи. Пенсионира се, има си добри средства за живот, защо не си гледа спокойно старините, а все в тези стари книжа се рови...

Така си мърмореше старата жена, когато отключи вратата на вилата и се заизкачва по стълбите. Луиза бе дългогодишна икономка на професор Морис Карбоние, бивш професор от Сорбоната и известен археолог и изследовател на Наполеоновата епоха. Тя влезе в кухнята, разчисти и приготви закуската на професора. Тази работа тя вършеше повече от 40 години. Живееше на близо при дъщеря си, и всяка сутрин идваше в дома на професор Карбоние да се грижи за домакинството му. Луиза свари на бързо кафе, взе един поднос и се запъти към спалнята на професора. Когато почука на вратата не се чу никакъв отговор. Почука втори път — пак никой не отговори.

— Трябва да се е изморил здравата — си помисли Луиза. — Часът е вече близо девет, а той спи като младенец. Ще го събудя, защото после ще ми се сърди, че напразно е пропуснал времето си в сън. Трябва да работи. Като че ли цял живот не е работил!

Луиза отвори полека вратата на спалнята. В стаята бе тихо и спокойно. На дъното бе леглото. Луиза се отправи към него, за да сложи подноса на нощната масичка.

Професорът още спеше. Беше се завил през глава и само кичур от белите му коси се подаваше между завивката и възглавницата. Старата жена тихичко се приближи до леглото, остави подноса и полека побутна спящия по рамото. Професорът продължаваше да лежи неподвижно. Нещо преобърна сърцето на старата жена. Тя побутна спящия по-силно. Пак същото. С нервен жест Луиза отхвърли завивката от професора. Извика и подноса се плъзна от ръцете ѝ. Професор Морис Карбоние бе мъртъв. Лицето му бе спокойно и застинало. Като че ли бе заспал и смъртта го бе заварила в съня. Така

изглеждаше на пръв поглед. Но старата Луиза забеляза на врата му един тънък копринен шнур. Професорът бе удушен...

ИЗЧЕЗНАЛИТЕ АРХИВИ

Инспекторът Жил, придружен от съдебния лекар и двама агенти, правеше оглед в жилището на професор Карбоние. Той бе потресен от смъртта на стария известен и уважаван от всички учен, който бе дал толкова много за археологията и историята на Франция. А и обществото очакваше още от него. На всички бе известно, че професорът готвеше нов интересен труд върху частния живот на великия френски император Наполеон.

— Кой и защо е посегнал върху живота му? — мислеше горчиво инспекторът Жил. — Професор Карбоние бе сам, нямаше роднини, нямаше наследници. Не беше и богат. Всичко, което печелеше от трудовете си, го даваше на млади способни свои студенти — да продължават неговите изследвания.

Полицаяте разгледаха внимателно спалнята. Никакви следи. Минаха в работния кабинет на професора. И тук цареше пълен ред. Само един от прозорците бе отворен. Сигурно професорът като работил до късно през нощта го е оставил отворен. Когато инспекторът започна да разглежда по-внимателно богатата библиотека на професора, направи му впечатление една празнина между книгите. Като че ли някой бе взел от тука някаква книга.

— Идвал ли е някой през последните дни при професора? — запита инспекторът Жил старата Луиза, която плачейки следеше разследванията.

— Не. Никой не е идвал.

— А тук на това място имаше ли някаква книга?

— Книга тук нямаше. На това място нещастният г. Карбоние слагаше материалите, които напоследък пишеше.

Инспекторът Жил разбра — някой е откраднал последните проучвания на професор Карбоние. Но кой е той и защо е убил стария учен? За какво му са и тия материали, които могат да ползват само науката? Трудна задача се изпречваше пред инспектора Жил...

ТАЙНСТВЕНИЯТ СВИРАЧ НА ОБОЙ

Младият художник Рене Матю, след като слезе от метрото, бързо се запъти по булеварда към Лувъра. Часът бе 8 и 10, а той трябваше да бъде там преди 8 часа. От няколко месеца младият човек бе назначен на работа в големия френски музей. Макар и даровит художник, той както много от своите колеги — съвременните френски художници, мъчно можеше да печели хляба си със своето изкуство. За това той с удоволствие прие ходатайството на един свой покровител да го назначат, като чиновник в музея. Така той щеше да живее между творбите на великите майстори, да се учи и да чака благоприятните времена. Рене Матю бързаше, защото знаеше, че в една от залите ще намери, както всеки ден, една чудно хубава девойка — също художничка, която идваше и правеше майсторски копия от творбите на старите фламандски художници. Впрочем, така живееха повечето от младите художници: правеха копия от стари известни картини и ги продаваха на ценители по-скъпо, отколкото собствените си оригинални произведения.

Рене Матю току-що бе обиколил няколко галерии и вече се бе запътил към мястото, където щеше да намери хубавата художничка, когато в Италианската галерия му привлече вниманието един млад мъж. Мъжът беше също художник и с увлечение копираше един портрет на Наполеон, рисуван от Жовине. Рене Матю застана до статива на младия мъж, който се казваше Габриел Дюфо и с удоволствие заследи майсторската му работа. Но Габриел Дюфо като че ли не бе доволен от постиженията си. Ту се приближаваше до оригинала, за да го изследва, ту нанасяше някои поправки на своето копие.

— Виждам, че днес нещо не ви върви — му каза Рене Матю.

Габриел Дюфо повдигна глава и го изгледа през грамадните си очила с рамки от рог и кимна главата си, покрита със златисто червена коса:

— Трябва да направя някои точни сравнения между портрета и копието.

— Но вашето копие е отлично. Напълно като оригинала — каза Рене Матю.

— Не е ли малко по-светъл оригинала — отговори Дюфо.

— След една-две години, — каза Матю, — боите ще потъмнеят и копието ви по нищо няма да се различава от оригинала. После стъклото, което покрива портрета дава своите отражения. Не искате ли да сваля стъклото, за да направите напълно сравнението?

Тъкмо Рене Матю се бе запътил към портрета на Наполеон да го сваля от стената и... В една от галериите се зачуха мелодични звукове. Рене Матю остана удивен. Каква е тази музика в Лувъра? Младият мъж бе зяпнал от учудване... Кой е посмял да свири тук между светите стени на най-голямата съкровищница на изкуството в света? Не му ли се струваше само, че някой свири. Но не... високи и низки, нежни и груби долитаха звуковете. Като че ли те идеха от националната галерия. Рене Матю, без да проговори, остави художника да се занимава със своето копие, и се запъти по посока на музиката. В средата, под една картина, представляваща „Бакхус и Ариадна“ от Тициан бе застанал един висок младеж и свиреше на... обой едно весело парче от оперетата „Карнавалът във Венеция“. Обоят издаваше странни живи и високи тонове. Рене Матю с мъка си направи път до свирача на обой.

— Извинете, господине, — му каза той — но смятам, че тук не е мястото, където можете да дадете своите концерти.

Свирачът прекъсна музиката си и се обърна към Рене Матю:

— Значи, според вас тук не може да се свири? А какво по-хубаво от това да оживиш тия произведения на изкуството — портретите с произведения на музиката?

Студентите и художниците закачливо гледаха Матю. Той се смути от тая весела младеж, но спомняйки си своите задължения на чиновник от музея, отговори:

— Нищо нямам аз лично против това, но правилниците на музея забраняват.

Свирачът на обой кимна глава в знак на съгласие, наду ужасния си инструмент, и последван от веселата тълпа се отправи към изхода.

От всички галерии хората се бяха стекли тук, за да видят това невиджано чудо — музика в Лувъра...

Мина известно време, докато редът в галериите на Лувъра бе възстановен. Беше вече към обяд, когато Рене Матю се намери отново в италианската галерия. Там той намери Габриел Дюфо, който още работеше около копието на Наполеон. Като видя Рене Матю, Габриел Дюфо се обърна към него:

— Какво ще кажете? Сега като че ли копието още повече не отговаря на оригинала?

Рене Матю прехапа устни.

— Изглежда като че ли не само, че не сте подобрили копието, но сте го развалили. Боите са оживени, но много ярки. И приликата не е както по-рано.

Габриел Дюфо печално изгледа произведението си и каза:

— Имате право. Аз развалих всичко. Ще го взема вкъщи, за да работя на спокойствие.

Габриел Дюфо взе статива си, кутията с боите и портрета. Като го видя така натоварен, Рене Матю му каза, че и той си отива за обяд и че с готовност ще му помогне да отнесе някои от предметите до първата спирка на метрото. Двамата млади мъже, натоварени с копието, статива и боите напуснаха Лувъра.

ДЮФО ПЪРВИ И ДЮФО ВТОРИ

На следната сутрин, към 10 часа, Рене Матю седеше до статива на хубавата художничка Грациела Савори в една от галериите на Лувъра и весело разговаряше с младото момиче.

Рене Матю не си позволяваше често този лукс, защото работата му го заставляше постоянно да се разхожда из галериите и да бди да не би някой да открадне или развали историческите картини, но двамата млади хора не се бяха виждали отдавна и тъй като Грациела вчера не бе в Лувъра, то той искаше да ѝ разправи веселата история с обоиста.

Тъкмо Рене Матю бе на средата на разказа си, когато един от прислужниците на музея дойде при него и му каза:

— Извинете, господине, но някой си г-н Дюфо е дошъл да работи над своето копие и не можел да намери нито копието, нито статива, нито боите.

— Дюфо... Дюфо...! — мърмореше Рене Матю, като се мъчеше да си припомни. — Но не е ли този? Да... естествено!

В този момент при тях дойде един младеж със златисто червена коса и грамадни очила. Рене Матю се обърна към него:

— Търсите вашето копие, г. Дюфо?

Художникът кимна ядосано с глава.

— Но, драги господине, вчера вие сам си го взехте — отговори смеейки се Рене.

Другият го изгледа в недоумение:

— Но вчера сутринта аз не бях тук — каза Дюфо.

Рене Матю го изгледа един момент, после ядосано каза:

— Какви глупости говорите, г. Дюфо? Не може да сте забравили; работихте през цялата сутрин над своето копие и аз ви помогнах да го занесете до метрото, като казахте, че искате да работите вкъщи.

— Вчера целият ден бях извън Париж. Сигурно сте помогнали на някой друг да отнесе моето копие.

Рене Матю почувствува, че студени тръпки пълзят по кожата му. Няма никакво съмнение, че той е станал жертва на измама, ловка

измама, защото, между другото, е фалшифицирано и позволителното, което управата на музея дава на художниците да идват и правят копия. Но защо ли фалшивият Дюфо е откраднал копието? Колкото и майсторски да е направено, то не струва много пари. Ами ако е станало нещо друго... Рене Матю подскочи като бесен при тази мисъл и се втурна към Италианската галерия, последван от Дюфо. Той застана развълнуван пред портрета на Наполеона и започна да го изследва внимателно. Дюфо също така гледаше портрета. Изведнъж той извика:

— Но, това е моето копие.

Рене Матю, който по-рано бе само загрижен, сега изпадна в паника:

— Но това е невъзможно — каза той — не виждате ли, че портретът не е свален от стената и рамката е здрава.

— Говорете каквото искате — каза Дюфо, но това е моето копие.

Рене Матю извика един прислужник. Накара го да донесе клещи и чук. После с помощта на Дюфо и прислужника той разкова рамката. Но нямаше нужда да се мъчи дълго. Две от бурмите, които придържаха платното у рамката паднаха. Ясно бе, че оригиналният портрет на император Наполеон бе откраднат.

— Но как са успели да извършат кражбата за толкова кратко време — запита Дюфо. — Тука винаги има толкова много хора.

— О, успели са — отговори горчиво Рене Матю. — Майсторски са успели. Сега си обяснявам случката с обоиста. Той е свирил в Националната галерия, за да привлече вниманието на художниците и посетителите. В това време вашия двойник, подпомогнат сигурно от още някой, е успял да направи размяната на картините. Но за кого работехте вие копието?

— За един англичанин. Казва се Джералд и живее в хотел „Риц“.

— Що за човек е този Джералд? — запита пак Рене Матю.

— Висок, строен. Прилича малко на портретите на Георг Вашингтон.

— Хм... хм... — мърмореше Рене Матю — спомняйки си свирача на обой. — Как се запознахте с този г-н Джералд?

— Беше преди един месец. Тогава работех в музея Люксембург. Той ми поръча да му направя копие от този портрет на Наполеон. От него ми е подарък и хубавата кутия, в която държах боите си.

Рене Матю се замисли. Работата беше ясна. Крадците много хитро са направили плана си. Но той как ще отговаря? Докато младият мъж размишляваше горчиво, пристигна и директорът на музея, уведомен за кражбата. Уведомена бе и полицията. Инспекторът Жил пристигна последван от агентите си. Той бе ядосан. Ето вече два месеца от убийството на професор Карбоние и той не може да се добере до никаква следа. Не стига това, а сега и една кражба на прочутата картина на Наполеон.

— Наполеон? — инспекторът Жил се замисли: Професор Карбоние бе прочут познавач и изследовател на Наполеон и неговата епоха. Убиха го и съчиненията му изчезнаха. Сега изчезна и портрета на Наполеон! Каква е тази тайна. Сигурно има някаква връзка между двете престъпления...

Инспекторът Жил не мисли дълго. Двама от агентите ловко хванаха Рене Матю и му сложиха белезниците. Инспекторът Жил бе обвинил младия човек в съучастие.

ЕДНА НЕОБЯСНИМА ПОСТЪПКА

На другия ден, тъкмо директорът на Лувъра, уважаваният г. Жак Обри пишеше писмо за уволнението на художника Рене Матю в качеството му на пазител при музея, когато в кабинета му влезе един прислужник и му подаде един голям пакет. Директорът Обри взе пакета и бавно го разгъна. Когато обвитият предмет се показа, Обри остана учуден: в пакета бе обвит оригиналният портрет на Наполеон!...

Директорът Обри все още учуден запита прислужника:

— Кой донесе този пакет?

— Едно момче, г. директоре, каза, че е за вас, предаде ми пакета и изчезна.

— Хай, дявол да го вземе — си говореше Обри. — Каква е тази работа. Открадват картината, държат я 48 часа и я връщат цяла-целеничка. Горкият Матю! Само той пострада напразно. Трябва да го освободя.

Директорът Обри веднага взе телефона и се обади на инспектора Жил. Каза му, че откраднатата картина е върната и, че в такъв случай, художника Рене Матю е невинен. Инспекторът Жил тихо изруга. Още една надежда да разкрие тайната около убийството на професор Карбоние пропада. Той даде нареждане да освободят задържания художник, но си даде дума да следи зорко живота му. Все пак нищо не се знаеше: може би този млад мъж да е замесен в историята с кражбата!

След половин час Рене Матю бе в Лувъра, при директора Обри. Той бе оскърбен от хвърлените подозрения върху му и идваше да си даде оставката. Директорът Обри още разговаряше с някои от своите помощници и разглеждаше откраднатата и пак върната картина. Едничката промяна, която се забелязваше в нея бе, че частта от

рамката, която бе задигната, заедно с картината, бе отковавана и пак закована. Това личеше по новите гвоздейчета.

След едно бурно обяснение с директора Обри и след като си подаде оставката, Рене Матю се запъти към жилището на своята приятелка Грациела Савори. Младата девойка бе много загрижена за съдбата на приятеля си и когато го видя, че той е отново свободен, тя искрено се зарадва.

— Освободиха те, нали? И няма да те уволнят? Иначе ние не можем да се оженим никога — каза тя.

Младият мъж кимна печално с глава:

— Освободиха ме, но аз си подадох оставката.

— Но защо?

— Ще ти кажа — продължи младият мъж. — Виж, директорът Обри и помощниците му бяха загрижени само за картината. Сега тя е върната и те се успокоиха. Не им направи никакво впечатление, че част от рамката е разковавана. И още нещо... аз мисля, че тук крадците не са целъли портрета, който е семейна скъпоценност. В тази кражба има нещо тайнствено. Крадците не са обикновени хора. Не виждаш ли, че тяхната цел е била да се доберат до частта от рамката, а не до картината. Но да видим историята на самия портрет. Портретът е бил рисуван малко преди похода на Наполеон в Русия. Поверен е бил на някой много верен човек на императора да го пази. Това не ти ли изглежда многозначително?

— На мен — не! — отговори девойката. — А ти какво мислиш?

— Ето — продължи младият мъж. — Да предположим, че рамката е служила за едно идеално скривалище на нещо, което императорът е искал да запази. Много ясно е, че крадците не са глупаци да се излагат на такъв риск само да вземат портрета за няколко часа и пак да го върнат. Тези хора са имали точни сведения за това, което е било скрито в рамката. И сега аз се питам как са могли да узнаят за това?

— Може би са чули от някого нещо? — допълни девойката.

— Не е възможно. Ако някой е знаел за скривалището в рамката и за предмета, който там е бил скрит, това е било преди повече от 100 години. Едничкото възможно предположение е: някъде трябва да съществува документ, който да разкрива тайната на портрета. Този

документ е останал неизвестен никому до сега и крадците по някакъв начин са се добрали до него.

— Виждам, че ти правиш предположение за някакво фамилно писмо.

— Не, не вярвам, че се касае за фамилно писмо. По-скоро за някои записки на някой приближен на Наполеон. Някой негов съвременник, който е бил посветен във всичките му тайни. Но... чакай... спомних си... в университетската библиотека в Нант, където аз учих, имаше много документи от Наполеоновата епоха. Там правеше своите изследвания и нещастния професор Карбоние. Там като студенти проучвахме мраморите и записките на Талейран, прочутият Наполеонов дипломат. Но има една голяма трудност.

— Каква?

— Тя е, че Талейран е имал обичай да записва своите спомени със стенография, не толкова да ги запази в тайна, отколкото за побързото им написване. И ние трябва да предполагаме, че и документът, който ще търсим, е написан със стенографско писмо. Затруднението е сериозно, защото Талейран си е служил с една система стенография, която вече не се употребява и е много мъчна. Това е системата на Рош-Фуке.

— Рош-Фуке, възкликна девойката — но това е цяло щастие. Ти си забравил, че аз съм експертка по тази система?

— Не го знаех — отговори Рене Матю.

— Хайде, ти се шегуваш. Сигурна съм, че ти казвах това. Това беше, когато копирах едни фрески в Националната галерия. Тогава имах поръчка да направя едно факсимиле на един том, написан стенографски по системата на Рош-Фуке. Имах нужда от пари и, за да изпълня поръчката, преди това научих цялата система Рош-Фуке.

Рене Матю гледаше девойката с учудване и възхищение.

— Наистина, ти си една енциклопедичка. Мислиш ли, че ще бъде много трудно да ме научиш на стенографията Рош-Фуке.

— Но защо ще ти служи?

— Аз трябва да отида на всяка цена в Нант. Там ще проуча записките на Талейран и ще се постарая да открия тайната, която е интересувала крадците.

Младата девойка изгледа продължително приятеля си и каза:

— Слушай, ще ти направя едно откровено предложение: Месеци трябва, за да научиш системата Рош-Фуке. Аз я познавам добре. Защо не ме вземеш в Нант? Аз ще ти помогна при дешифрирането на материалите.

— Това добре, Грациела. Но има още една трудност? Виж, цялото ми бъдеще, по-право цялото наше бъдеще е сложено на карта. Аз трябва да възстановя своята чест. Знаеш, че нямам почти никакви средства. Малкото, което имам трябва да похарча до последната стотинка. А то не може да стигне за двама ни.

Младата девойка, без да продума стана и се запъти към шкафчето до кревата. След няколко минути тя бе пак при Рене Матю, който стоеше дълбоко замислен. Кротко тя сложи в ръцете му един пакет и каза:

— Слушай Рене, това е остатъкът от цялото наследство, което майка ми остави. Няколко хиляди франка. Държах ги, когато се оженим да се обзаведем. Сега те ще послужат да възстановим твоята чест, за да можем да се оженим.

Рене Матю не отговори нищо. Само овлажненият му поглед, който с неизразима нежност се впи в очите на девойката, показва, колко ѝ е благодарен. Още същата вечер двамата млади хора заминаха за Нант.

БАНДАТА НА УДУШВАЧИТЕ

Инспекторът Жил току-що се бе завърнал от едно бързо пътуване до Марсилия. Там той бе ходил по разкриването на една крупна кражба с взлом, извършена в „Банк дю Марсей“. Ловкият полицай за кратко време бе успял да различи нишките на престъплението и да залови членовете на бандата. Но успехът, вместо да задоволи неговата професионална гордост на ненадминат по ловкост полицай в цяла Франция, го бе разтревожил повече. Инспекторът Жил имаше големи професионални неприятности.

Убийството на стария професор Карбоние не бе още разкрито. Не минаваше ден парижките вестници да не пишат против полицията. Те искаха възмездие за смъртта на големия френски историк и осмиваха инспектора Жил. И мотивите за необикновената кражба в Лувъра на портрета на Наполеона не бяха изяснени. Директорът на парижкия департамент бе викал на няколко пъти инспектора Жил при себе си и бе му дал да разбере, че ако той не се потруди да разкрие тия две престъпления, които вълнуваха парижкото общество, ще трябва да подаде оставката си.

Тъй, че инспекторът Жил имаше основания да бъде ядосан. Неговите нерадостни мисли бяха прекъснати от шумните викове на вестникарчетата, които долитаха през отворения прозорец на бюрото му. Парижките хлапаци тичаха по булеварда и викаха:

— Тайнственото убийство на булевард „Сен Жермен“... Бандата на удушвачите действа... Мистериозната смърт на художника Габриел Дюфо...

Инспекторът Жил подскочи като опарен. Той позвъни нервно и накара да му купят последното издание на „Пари Соар“. През неговото отсъствие до Марсилия бе му подготвен нов неприятен сюрприз. Със заглавие на четири колони, в-к „Пари Соар“ съобщаваше, че тази сутрин в ателието му на булевард „Сен Жермен“ 245 е бил намерен удушен художника Габриел Дюфо. Художникът е бил намерен в леглото си и, изглежда, бил нападат, когато спял. Удушен е бил с

тънка копринена връв. Вестникът поясняваше, че името на художника неотдавна било споменато в неизяснената още афера с портрета на Наполеон, от музея Лувър. С неговото копие тайнствените крадци със си послужили, за да откраднат оригинала.

Само след няколко минути колата на инспектора Жил лудо летеше към булевард „Сен Жермен“. Когато стигна пред къщата с № 245 инспекторът Жил завари, че тя е блокирана от полицаите от близкия участък. На един дъх полицаят изкачи стъпалата на петте етажа и стигна до мансардата, където беше ателието на художника. Там той завари полицейския сержант Жавел и съдебния лекар д-р Мюран. Лекарят бе констатирал смъртта, последвала от задушаване. Копринената връв още стоеше на врата на нещастния художник. Сержантът Жавел бе започнал следствието. Щом видя инспектора той му рапортува и докладва за резултата от следствието. В единия ъгъл на ателието стояха някои от обитателите на кооперацията и портиера, повикани от сержанта Жавел да му дадат някои осветления. Сержантът Жавел докладва, че вратата на ателието е била отворена с подправен ключ. В спалнята и в ателието нямало никакви следи от насилие. Нямало и никакви признаци за грабеж. Парите стояли непокътнати в портмонето му. Само от бележника му бил откъснат един лист. На него изглежда бил записан някакъв адрес.

Инспекторът Жил продължи следствието. Той започна разпита на портиера. Портиерът, един мъж на средна възраст, инвалид от войната, събуден и доста интелигентен, отговаряйки на въпросите на инспектора, му разказа:

— Беше снощи към 9 часа вечерта. Аз вече се бях прибрал в своята стаичка, когато на пътната врата на кооперацията се позвъни. Станах и отворих. Беше квартирантът от мансардния етаж, художникът г. Габриел Дюфо. С него бе един господин, който за пръв път виждах. Висок, строен, с нахлупена шапка. Като влизаха, чух, че се разправят за някакво копие от портрет. Г. Дюфо бе весел. Той каза на непознатия господин, че копието е готово и, че като отидат в ателието ще му го предаде. Обръщайки се към мен той ми каза: „Е, Жан, свърши се безпаричието. Утре можеш да дойдеш да ти платя наема.“

Двамата отминаха по стълбите. Аз заключих вратата и отново се прибрах в стаичката си. Бях радостен, че най-сетне на г. Дюфо му бе провървяло. Бедното момче постоянно се измъчваше от безпаричие. От

месеци не бе платил наема си и след някой друг ден, трябваше да го предупредя да освободи мансардата.

По-късно, към 11 часа, когато току-що бях заспал, чух стъпки по стълбите. Надникнах през прозорчето на портиерната и видях, че господинът, който бе дошъл с г. Дюфо си отива. Той бе вдигнал яката на пардесюто си и на моя поздрав: „Лека нощ“ отговори с дрезгав глас: „Лека нощ“. Сега си спомням, че тия думи бяха изговорени с чужд акцент. Заключих пътната врата и вече отидох да си легна. Всички обитатели на кооперацията се бяха вече прибрали.

Тази сутрин, към 10 часа, спомняйки си снощните думи на г. Дюфо, отидох да прибера наема. Почуках на вратата, но никой не ми отговори.

Помислих си: „Сигурно г. Дюфо още спи. Нека си поспи бедният. Толкова малко нощи е спал спокойно. Винаги работа, винаги грижи“. Стана обяд. Но г. Дюфо още не бе слязъл. Запътих се отново към мансардата. Този път вече бях решил да го събудя, за да плати наема. Почуках на вратата — никакъв отговор. Почуках още веднъж — пак същото. Вече обезпокоен, върнах се в портиерната и телефонирах в участъка. Когато дойдоха полицаите и отворихме вратата, видяхме, че нещастният г. Дюфо лежи удушен в леглото си. Това е, господин инспекторе. Няма съчинение, че удушвачът е снощният господин, който бе с г. Дюфо. И защо ли е удушил бедния момък! Той на никого нищо лошо не бе направил!

Старият Жан едвам можа да прикрие сълзите, които бяха напълнили очите му. Инспекторът Жил мълчаливо слушаше разказа на портиера. Мозъкът му трескаво работеше. обстоятелствата, при които бе намерил смъртта си нещастният художник удивително напомняха обстоятелствата при смъртта на професор Карбоние. Странно съвпадение: професор Карбоние бе известен изследовател на Наполеона, а художник Габриел Дюфо бе нарисувал едно копие от портрета на Наполеона и после тази история с кражбата в Лувъра, в която макар и косвено бе замесен Дюфо! Какви са тези удушвачи и какво общо има Наполеон в техните жестоки дела?!

Инспекторът Жил нервно въртеше джобния бележник на художника, от който бе откъснато едно листче. Изведнъж нещо му хрумна и той отвори бележника там, където бе откъснато листчето. Започна внимателно да разглежда следния лист. Инспекторът извика от

изненада. Макар и съвсем слабо, на листчето се забелязваха следи от чертички. Полицаят извади своята огромна лупа и започна внимателно да изследва чертичките. Минаха няколко минути и най-после намръщеното лице на инспектора се озари от слаба усмивка. Като бе записвал в бележника си някакъв адрес художникът е натиснал по-силно и на следващото листче се бяха отбелязали слабо написаните букви. Инспекторът Жил бе прочел на листчето: „Дънкан Джералд, Хотел Риц“. Само няколко минути по-късно и инспекторът Жил беше в хола на хотел „Риц“. Там инспекторът попита дали има някакъв пътник Дънкан Джералд, който да живее в хотела. Управителят отговори:

— Да, в апартамент 25, втори етаж.

Инспекторът Жил се втурна към стълбите, нервно бъркайки в джоба си, откъдето извади огромен автоматичен револвер. Той бе решил да си разчисти сметките с тайнствения удушвач, когато чу, че някой вика след него:

— Г. инспекторе, г. инспекторе. Но Дънкан Джералд си замина тази сутрин... Замина, заедно със своите двама другари за Англия...

Инспекторът Жил се обърна: след него тичаше управителят на хотела, който му бе казал тия думи. Бавно полицаят прибра револвера си и с твърди стъпки излезе из хотела. Инспекторът Жил бе решил да действа.

СЪКРОВИЩЕТО НА ИМПЕРАТОРА

Рене Матю и Грациела Савори вече от няколко дни бяха в Нант. Един състудент на младия художник, който бе останал в Нант и се бе оженил тук, като бе станал и асистент в университета, им даде на разположение една част от жилището си, заедно с кабинета си, където те можеха да проучват документите, които щяха да вземат от университетската библиотека. Благодарение на застъпничеството на своя приятел, Рене Матю получи разрешение да се рови из старите архиви на библиотеката и по-специално да проучва стенографските записки на Талейран.

Една сутрин, към 10 часа, Рене Матю, бързо се връщаше от университетската библиотека. Под мишницата си той здраво притискаше един огромен пакет. Той носеше и един фотографически апарат. Дал му го бе неговият приятел асистента — да префотографира някои от материалите, които намери за интересни.

Когато Рене Матю занесе пакета в кабинета, където го очакваше Грациела и го разтвори, радостта му, че бе успял да се добере до тия книжа, които щяха да му разкрият тайната, се намали. Като развърза пакета, пред него се показва грамадна маса от избледнели стенографски листове. Трябваше огромен, дългогодишен труд, за да дешифрира всичко това. Как можеше да се добере до тайната, която и сам той не знаеше? Той разполагаше само с две не особено важни следи: Времето преди похода на Наполеона за Русия и портрета от Жовине. Но въпреки това, младите хора с жар се заловиха за изследванията си. Минаха още девет дни. Издирванията им все оставаха напразни. Записките на Талейран се отнасяха до живота на Наполеон и неговия възход след битките в Испания, Египет, Италия. Обширни бяха и сведенията за Аустерлицкия мир.

На десетия ден, когато Рене Матю бе се вече напълно отчаян, между една грамада от стенографирани листове, които не бяха класифицирани, той откри три малки листчета. Отнасяше се до три листчета, откъснати от джобен бележник, изпъстрени с такива

неразгадаеми стенографски знаци, че Рене Матю веднага разбра, че тук се отнася за писмо, писано по стенографската система Рош-Фуке. Младият мъж издаде вик на изненада. Грациела, която на другия край на масата бе потънала в други изследвани ръкописи, обърна глава към него и го запита:

— Намери ли нещо, Рене?

Младият художник се усмихна:

— Намерих три листчета, написани по системата Рош-Фуке.

— Мислиш ли, че те имат някаква връзка с портрета? — каза тя и после добави: — Забравих, че аз съм тази, която трябва да ги дешифрира. — Ти, бедничкият, нищо не можеш да прочетеш.

Девојката взе листчетата, изследва ги дълго и тъжно добави:

— Писани са толкова лошо, че и аз надали нещо бих разбрала. Освен това, изглежда, че липсва едно листче.

Рене Матю, обаче, се помъчи да ѝ вдъхне кураж. След това взе телефона и запита библиотекаря от университетската библиотека, дали знае нещо за тия листчета, които те намериха в дневниците на Талейран.

На другия край на жицата се чу отговор:

— Да... да... знам ги... Намери ги покойният професор Карбоние... Но той казваше, че са четири... и че не могъл да ги разчете...

Рене Матю остана удивен. Значи и професор Карбоние е знаел за тия листчета. Те трябва да разкрият тайната... Значи крадците са го... Рене Матю не довърши мисълта си. Едно възклицание на Грациела го стресна:

— Открих! — извика девојката.

Рене Матю се втурна към нея и издърпа листчето. Девојката му показваше една дума, която завършваше с „во“.

— Но това трябва да значи: „Величество“ — запита Рене.

— Да — отговори Грациела. — Виж тук се чете и едно: „ай“. Това трябва да значи „Версай“.

Девојката внимателно заследи листчетата през огромната лупа. Макар и с мъка, тя почти разгледа първото изречение от едно от листчетата. На него бе написано: „Негово Величество във Версай“.

— Сега да сравним думите, които си приличат — предложи Рене. — Взemi второто листче. Значи тук имаме „Негово Величество във

Версай“. Какво има пред него?

— Една дума, която прилича на „заставен“ и после една дума „от“...

— „Заставен от Негово Величество...“ — мърмореше Рене. — Не няма смисъл. Не е ли „натоварен“?

— Да, да — каза девойката. — Ти имаш право изглежда „натоварен“.

— Сега вече ти посвикна на писмото — каза Рене. Да почнем да дешифрираме отначало. Ето тук има и едно име: „... монсеньор Пол Савори“.

Като чу това име девойката вдигна погледа си от хартията и изгледа учудено младия мъж.

— Какво се чудиш — ѝ каза той. — Един твой едноименник. Толкова ли те учудва?

— Да, Рене. Наистина ме учудва. Но да продължим.

Девойката взе листа и продължи да чете: „... На монсеньор Пол Савори, братовчед на граф де Маса...“

— Но Рене — извика девойката. — Това е странно, чудно, невъзможно!

И бързо, с треперещ глас тя започна да дешифрира. На листчето бе написано:

„получих едно писмо, с което бях натоварен да се явя при Негово Величество във Версай. Отидох в двореца и намерих императора в залата за приемите, където той разговаряше с разни офицери и благородници.

След като му се поклоних, той ме повика при себе си и започва да ми говори за предстоящия поход в Русия. Полека-лека ние излязохме от стаята и той ми разкри истинската причина, за гдето ме бе повикал. Той бе дочул, че Фуше е замислил някакъв атентат срещу него. Той бе пожелал да вземе някои предпазителни мерки. След като той ми говори за нашето дълго приятелство, за моята предана служба към него, мина направо към целта, за която ме бе повикал.

Преди това Негово Величество бе говорил с касиера на императорското съкровище...“

Така свършваше първото листче. Грациела извика:

— Рене, не виждаш ли, че тук липсва едно листче и то е най-същественото!

Младият мъж я окуражи и девойката зачете втория лист. Там пишеше:

„... той ме натовари да го предам на монсеньор Пол Савори, братовчед на граф де Маса, който трябваше да го скрие на сигурно място в една от къщите си в Авињон.

Когато Негово Величество написа разпорежданията си на един лист, той ги сложи в една малка златна кутийка и ми я предаде. Той запечата кутийката със своя печат. Каза ми да скрия кутийката на сигурно място и да не казвам на никого, дори и на монсеньор Пол Савори. Само в случай на смърт, аз можех да разкрия тайната.

Когато си отидох вкъщи, аз потърсих сигурно място, където да скрия златната кутийка, където бяха написани разпорежданията. Намерих за най-добре да я скрия в дървената рамка на портрета на императора, рисуван от Жовине, който той лично ми бе подарил. След това аз отидох в Авињон, намерих там монсеньор Пол Савори и му предадох това, което императорът бе ме натоварил да му предам...“

Така свършваше листчето. Грациела след кратко мълчание изведнъж избухна в ридания. Младият мъж погали главата ѝ и се опита да я успокои:

— Хайде, кураж, момичето ми. Не е време да плачеш, макар и разочарованието да е силно. Най-сетне намърихме точни следи.

— Но какво ли Талейран е дал на монсеньор Пол Савори? Не би могло да бъде портрет, защото той би стоял и до сега...

— Сигурно не се отнася до портрет. Но, хайде да видим и третото листче. То е най-късо и ти лесно ще го прочетеш.

Грациела се успокои и лека-полека дешифрира и третото листче. Там бе написано:

„... Завърших мисията си в Авиньон благополучно. Върнах се във Версай и докладвах на императора. Но и на него не казах, че съм скрил златната кутийка в рамката на неговия портрет. Така тайната ще бъде най-добре запазена като я знам само аз.

Но същевременно съм и разтревожен: Дали императорът постъпи благоразумно, като повери тайната си само на мен. Ами ако се случи нещо с мене? Но да се надяваме, че походът в Русия ще свърши благополучно и императорът ще вземе от монсеньор Пол Савори това, което му повери да пази.“

Когато прочете и последната дума, Грациела се обърна към Рене и каза:

— Ето, това е всичко и ние не знаем, както и по-рано, какво е поверено на монсеньор Пол Савори. Ти трябва да отидеш в библиотеката и да търсиш изгубеното листче.

Рене Матю, разхождайки се нервно из кабинета, се обърна към девойката:

— Не бъди толкова нервна и безпокойна, драга моя. Изглежда, че листчето е загубено или взето от някого. Преди да се впуснем да го търсим, да направим равносметка на това, което сега узнахме:

Първо узнахме, че в рамката на фамозния портрет е била скрита златната кутийка, в която е скрит важен документ. Второ — узнахме, че Талейран е поверил на монсеньор Пол Савори нещо, което, ясно личи, е от голяма стойност. Ние не знаем за какво се отнася, но знаем къде се намира... или най-малкото ще го узнаем като отидем да търсим в къщата на Пол Савори в Авиньон.

— Но това ще ти кажа и аз — отговори девойката.

— Наистина ли? — възкликна Рене, гледайки я удивен.

— Да, мога да ти кажа всичко — каза Грациела. — Както изглежда, ти забрави, че аз се казвам Савори. Монсеньор Пол Савори е бил родоначалник на нашето семейство. Моите прадеди са били дребни земевладелци и благородници, докато нашите братовчеди — графовете де Маса са били едри земевладелци и благородници. Аз още в детинството си съм изучила нашите фамилни списъци и миналото на нашето семейство. Монсеньор Пол Савори е имал три къщи: една в Лион, една в Париж и една в Авиньон. Пол Савори е бил убит в битката при Ватерло. След неговата смърт семейството ни е обедняло. По-големият му син — Рожан заминал за Америка. Там той загинал във войната между Южните и Северни щати, без да остави наследници. Цялото наследство на Пол Савори останало на по-малкия му син моят прадедо Шарл, който останал да живее във Франция и след Реставрацията. Талейран е починал и не е издал никому тайната.

Но, изглежда — продължи девойката — професор Карбоние, изучавайки епохата на Наполеон, е попаднал на следите, на които ние попаднахме. От него трябва да са научили тайната и някои други хора. Професорът бе удушен. Откраднаха картината от Лувъра и убиха и нещастния Дюфо. Сега е въпросът как ние ще се доберем до загатката?

— На кого принадлежи къщата в Авиньон? — запита Рене.

— Моя е — отговори Грациела.

— Как? — извика учуден Рене Матю, гледайки изумено девойката.

— Да... моя е... мислех, че го знаеш. Моят баща бе последният мъж от нашата фамилия и аз съм единствената му наследница. След смъртта на майка ми дадох къщата под наем, заминах за Париж и там следвах с парите от наема.

— Значи ти можеш свободно да влезеш в къщата? — запита младежът.

— Разбира се — отговори девойката.

Още същият ден двамата млади хора заминаха за Авиньон.

ЕСТЕСТВЕНИКЪТ СЪС ЗЕЛЕНИТЕ ОЧИЛА

Когато Рене Матю и Грациела Савори се настаниха във влака за Авиньон, малко преди тръгването, в тяхното купе влезе един мъж на средна възраст. Мъжът представляваше странна фигура. Беше облечен в широко палто на квадрати, с голф, широка сламена шапка и носеше тъмnozелени очила със златна рамка, които напълно засенчваха очите му. С голямо внимание и грижа той сложи на багажника странните уреди, които носеше: мрежи за ловене на пеперуди и други насекоми, с които обикновено си играеха децата или пък, които служеха на естествоизпитателите при техните научни пътешествия из тропическите места. Мъжът поздрави учтиво, настани своите мрежи, седна до прозореца и се зачете в някакво научно списание.

Рене Матю и Грациела Савори, необезпокоявани от присъствието на учения, оживено разговаряха за това, което ще направят в Авиньон. Мъжът от време на време хвърляше през очилата си поглед към тях и тънка усмивка заиграваше по лицето му. По пътя младите хора се опитаха да влязат в разговор с непознатия, обаче, на техните запитвания и той отговаряше с общи думи. Каза им само, че и той отива в Авиньон, в чиито околности са се появили един особен род пеперуди, които го интересуват като учен.

Когато стигнаха в Авиньон мъжът учтиво поздрави и изчезна из навалищата на гарата. Рене Матю и Грациела Савори се запътиха пеш към наследствената къща на девойката. Къщата се намираше в покрайнините на града, там, където бяха вилите. Движейки се между буйно изкласилите ниви и потъналите в зеленина градини, младият мъж, дишайки с пълни гърди свежия въздух, възкликна:

— О, Грациела! Твоят працядо е имал добър вкус. С удоволствие и аз бих живял в тази прекрасна местност. Но, между друго, какво ще кажем на наемателите на къщата за нашето неочаквано посещение?

— Наемателката е една вдовица, моя далечна роднина, която има две дъщери. Ще ѝ кажа, че съм дошла, за да видя дали къщата се

нуждае от някакъв ремонт. Колко за тебе, ще кажем, че ти си учен, който се интересува от старинните къщи... не е ли вярно?

— Разбира се, драга. В момента, обаче, живо се интересувам от една старинна златна кутийка...

Двамата млади хора влязоха в една обширна градина. След това, движейки се през централната алея, те достигнаха до къщата. Грациела позвъни. Почти веднага вратата бе отворена от една стара прислужница. На въпроса дали госпожата е в къщата, слугинята отговори:

— Съжалявам, госпожице, но тази сутрин рано госпожата придружи дъщерите си до града. Ще се върне чак след една седмица. Но ключовете са в мен и вие ще можете да разгледате къщата, за да видите какво е нужно да се поправи. В момента имаме и други гости, които сигурно няма да ви пречат.

При тия думи в очите на Рене пламна невидимо пламъче. Той многозначително изгледа девойката.

— Знаете ли, кои са тези гости, Юлия? — запита девойката.

— Госпожата каза, че това са трима американски археолози. Да, те намират, че тази стара къща била много интересна. Тук са повече от една седмица. Обикалят из къщата постоянно, правят скици на стаите и стълбите. Никога не съм виждала хора, които да се занимават с подобни работи. Цели два дни се бяха затворили в старинната зала за ядене и правели нещо. После се прехвърлиха в мазето: чукаха с един чук стените и пода. Поискаха да разкопаят пода, но госпожата не позволи... Може би вие ще искате да ги видите и питате, какво търсят тук?

— Значи и тримата в момента са тук?

— Не, само единият... сега е в кабинета на Канцлера и прави някакви скици.

Грациела хвърли поглед на Рене и продължи:

— Добре, да отидем да видим какво прави този господин.

Последвана от Рене и слугинята, Грациела се запъти по дългия, добре познат ѝ коридор, към крилото на къщата. Тя спря пред една тежка дървена врата, обкована с желязо. Натисна старинната дръжка. Вратата не се отвори.

— Я гледай, затворил се е вътре — възнегодува Юлия, натискайки на свой ред дръжката на вратата — ама, че нахалник!

От кабинета не се чуваше никакъв шум, дори и тогава, когато Рене започна да удря по вратата.

— Може би няма никой вътре? — запита Рене. — Ще можем ли да проверим това?

— Да, господине — каза Юлия. — Има един прозорец, през който се гледа от кабинета на Канцлера в малката градинка.

— Но защо тази стая се казва кабинета на Канцлера?

— Тук обикновено е работил монсеньор Пол Савори, когато е идвал в Авиньон. А градинката пред кабинета датира още от негово време. А ето и прозореца. Слава Богу, че не е затворен.

Прозорецът бе наполовина отворен и Юлия се качи, за да погледне:

— Но вътре няма никой! — възкликна тя. — А пък вратата е заключена с резето. Къде ли се е дянал този господин? И през входа не е излязъл!

— Може би, се е страхувал, че никой ще прекъсне работата му? — каза Рене. — Аз ще вляза през прозореца и ще отворя вратата, за да влезете и вие.

Като каза това, младият мъж ловко се прехвърли през прозореца. Преди да отвори вратата, той хвърли поглед на масата. На нея имаше един голям лист хартия, на която току-що бе започната скицата на някаква камина. До скицата имаше една гума, бои, чаша вода. Личеше, че скицата е била преди половин час.

Рене Матю отвори вратата и вътре влязоха Грациела и Юлия. Щом слугинята ги остави, Грациела се обърна към Рене:

— Странно нещо! Мислиш ли, че се е изплъзнал през прозореца?

— Надали! Но сега ние трябва да започнем нашите изследвания. Няма никакво съмнение, че тия странни американски археолози са попаднали на следите, на които и ние попаднахме. Не е за чудене, ако те са мистериозните крадци на картината от Лувъра и на... но да се залавяме на работа...

Младият мъж започна внимателно да оглежда стаята. Мебелировката ѝ се състоеше от едно тежко дървено писалище, няколко дървени стола и библиотека. Тършувайки, под масата той намери един куфар. Разтвори го веднага и изсипа съдържанието му на един от столовете.

— Какво странно въоръжение за един археолог — каза той гледайки разните жезеза и телове, които изпадаха от куфара.

— Наистина странно — отговори Грациела. До колкото не се лъжа този железен предмет търговците на железария наричат „универсален ключ за каси“, а криминалната полиция — „свински крак“. А това въже за какво ли ще служи? Дълго е най-малко 10 метра. Но напразно си губим времето. Знам какво е търсил този американец. Сега въпросът е: къде е той?

— Не мислиш ли, че се е скрил в гардероба?

Рене Матю отиде до гардероба и опита да го отвори с ключа, който бе на него.

— Заключен — каза той. — Но как може да бъде заключен, когато ключът е отвън? Дали американецът не е в камината. Тия стари камини са удобни скривалища.

Младият мъж започна внимателно да изследва камината. Тя бе широка, тъмна и не излизаше направо на горе. Той запали клечка кибрит, за да я осветли и внимателно започна да почуква по стените ѝ, за да открие ако в нея има скривалище.

В това време Грациела бе отворила гардероба. Рене се подаде изпод камината, усмихна ѝ се и пак продължи да търси. Младежът старателно чукаше по стените на камината, за да открие глухия звук, който щеше да му покаже мястото на скривалището. Така работи десетина минути. Изведнъж дочу някакъв странен шум, като че ли някой тряскаше някаква врата. Наостри ухо. След малко му се чу вик. Младият мъж се наведе и се измъкна изпод камината. Постоя няколко мига докато очите му свикнат на светлината, след тъмнината в камината. Отвори ги и... от гърдите му се откъсна вик на учудване: стаята бе празна.

СКРИВАЛИЩЕТО

Рене Матю изведнъж изскочи изпод камината. Намери се на средата на стаята. Дочу тихи, заглушени викове: „Рене... Рене...“ След това последваха удари по вратата на гардероба. Младият мъж се хвърли към гардероба. Натисна вратата: тя бе пак заключена, а ключовете стояха отвън. Опита се и успя да отключи. От гардероба излезе уплашена девойката.

— Ох, Рене! — каза тя — за малко що не попаднах в клопка.

И девойката, треперееща още от уплаха, му разправи как отворила гардероба, влязла вътре и изведнъж вратата сама се затворила.

Младият мъж разбра, че само тук може да бъде скривалището, което търсеха. За да не попаднат сами в клопката на майсторски устроения гардероб, Рене отвори вратата и препречи в отвора дебелото желязо от камината. Той влезе в гардероба и започна да го изследва. Опита няколко пъти ключалката на вратата и направи едно откритие. От вътре, на горния край на вратата бе прикрепено едно четвъртито дърво. При затварянето то се спускаше, чукваше едно желязо на бравата от вътрешната страна и вратата сама се затваряше с ключовете, които стояха от външна страна.

— Но за какво ли целият този механизъм е могъл да служи? — запита девойката.

— Очевидно, за да може някое лице, което е преследвано и да се заключи от вътре, като ключовете си стоят на външната страна на вратата. Преследвачите като видят, че гардеробът е заключен от вън, ще си помислят, както и ти, че никой не се е скрил в гардероба.

— Но ако някой, въпреки това отвори вратата, както направих аз?

— Имаш право — каза младият мъж и започна още по-внимателно да оглежда вътрешността на гардероба. Той влезе в него. Гардеробът бе висок около метър и половина. На дървото бяха поставени пет лавици, направени от здраво дъбово дърво. По лавиците имаше предмети и дрехи останали от десетки години. Рене започна да

чука по лавиците, изпитвайки дали ще чуе някакъв звук. При третия удар, той спря и се извърна към Грациела.

— Намерих! Намерих! Виждаш ли, долната лавица започва да се движи. Сигурно зад нея има някакво скривалище, в което ще намерим и съкровището и изчезналия американец.

Докато Грациела бе проточила врат през отвора на гардероба, за да види по-добре вътре, Рене силно удари движещата се лавица. Изведнъж се чу някакво скърцане, глух шум и целият гардероб, като асансьор започна бърже да се спуска надолу. Рене трябваше да употреби всички усилия да не загуби равновесие, а Грациела с ужас следеше как другарят ѝ бързо потъваше надолу.

Гардеробът продължаваше да слиза около три метра, след това спря и в същия миг дъното му се раздели на две. Рене едвам можа да се залови за стените на гардероба. Краката му увиснаха в тъмната бездна, която се откриваше под него. Младият мъж направи свръхчовешко усилие и успя да опре краката си о стените на гардероба. Грациела отгоре с ужас го гледаше:

— Не мога ли да ти помогна, Рене — викна тя.

— Бърже хвърли въжето, което намърихме в куфара на американеца. Привържи другия му край за вътрешната страна на петата лавица. Там има една халка.

Докато девойката търсеше и превързваше въжето, Рене едвам успяваше да се задържи в неудобното положение. Търсейки опора за краката си, в стегите, под гардероба той напипа някакви вдлъбнатини, като стъпала на кладенец. Младият мъж се наведе надолу. Дочу му се някакъв шум, който идеше от дъното... бе слаб човешки глас.

— Ти ли си, Джералд?

— Аз съм — отговори Рене. Ранен ли си?

— Да... кракът ми е навехнат или счупен — отговори гласът от дъното. В това време Грациела бе превързала и хванала въжето. Когато Рене се залови за него и освободи от тежестта си гардероба, последният започна бърже да се издига. Когато стигна на първоначалното си положение, дъното се притвори, като остана да мъждука малко светлина от там, където се промъкваше въжето.

Отгоре се чу тревожният глас на девойката.

— Рене, здрав ли си?

— Да.

— Ще направиш добре, ако слезеш още малко по-надолу — каза отново тя.

Рене слезе още няколко стъпала надолу. За голямо негово учудване след малко гардеробът започна да се спуска пак надолу в дълбокия кладенец. Той стигна на по-раншното място и се спря. Дъното наново се разтвори. Силна светлина блесна в очите на младия мъж. Той видя, че на стените на гардероба се бе закрепила здраво Грациела. Девојката държеше в едната си ръка един фенер, а с другата направляваше с въжето движението на гардероба. Рене с учудване видя в тъмнината на кладенеца как минава край него един огромен камък, привързан с железни вериги. Сега той си обясни тайната на гардероба асансьор. Камък служеше за тежест, а с въжето, което Грациела бе прикрепила за петата лавица тази тежест се направляваше нагоре или надолу.

Когато гардеробът стигна до определеното място, Рене се изкачи на него. В това време от дълбочината на пропастта се чу отново вик:

— Защо се бавиш Джералд. Страдам жестоко.

— По дяволите!... Това какво е? — извика девојката.

— Шът... мълчи — тихо прошепна Рене. — Това е нашият приятел американецът. — И повишавайки глас, той извика: — Скоро, скоро ще дойда при тебе.

Двамата млади хора започнаха внимателно да слизат по стъпалата на кладенеца. Щом опряха до земята, Грациела с фенера осветли мястото, където се намираха. Беше широка кръгла яма. На една купчина пръст лежеше един човек. Той бе замижал от светлината на фенера. След няколко мига, обаче, очите му привикнаха със светлината и когато ги отвори и видя, че слезлите не са неговите другари, из гърдите му се изтръгна див рев. Миг след това и един гърмеж разтърси подземие. Рене с ужас усети как куршумът облиза косите му. С един скок младият мъж се хвърли върху лежащия човек и със силен удар изби револвера от ръката му. Едно дясно кроше в брадата и човекът тресна главата си в стената. Чу се тъп металически звук. Грациела насочи лъча на фенера към стената, дето лежеше човека. Очертаха се контурите на малка желязна врата, Рене опита дръжката — вратата бе заключена. Взе револвера от земята, насочи го към ключалката. Протрещяха няколко изстрела. Ключалката отхвъркна.

ДЕЛЪТ НА ИМПЕРАТОРА

Двамата млади хора бърже надникнаха в отворилата се дупка. Под светлината на фенера се очертаха контурите на три железни сандъка. На първия сандък лежеше едно парче хартия, пожълтjало от годините. На него те прочетоха: „Делът на императора — Т.“.

— Значи това е делът на императора — промълви Рене. — Това е тайната, която Талейран е поверил на Пол Савори.

Луда радост обзе младите хора. Те бърже почнаха да се изкачват по дупките на кладенеца. Когато стигнаха до гардероба, те влязоха в него и Грациела отново го приведе в движение. Гардеробът се движеше бавно нагоре. С тежко скърцане първобитният асансьор спря на нормалното си положение. Рене Матю пръв подаде главата си от отвора на гардероба. Но... пред лицето на младия мъж блеснаха дулата на два револвера. Един груб мъжки глас се обади:

— Хайде, хайде по-бърже милички. Отдавна ви чакаме.

Когато Рене Матю и Грациела излязоха от гардероба и отново се намериха в кабинета на канцлера, те видяха и притежателите на двата револвера, които застрашително бяха насочени към тях. Младият мъж извика от учудване. Пред него бяха... двойникът на художника Дюфо и тайнственият обоист...

Младият мъж се хвърли към художника, но един силен удар го повали на земята. Грациела извика от ужас и се затича към приятеля си. Когато Рене Матю дойде на себе си от замайването, той се видя обвързан във въжета, като мумия. На един стол, също така обвързана, стоеше Грациела. Двамата мъже стояха срещу тях и все така застрашително държаха смъртоносните си оръжия. В очите им играеха зли пламъчета. Двойникът на Дюфо заговори:

— Хей ти, по-бърже, нямам време да чакаме — той говореше на Рене. — Казвай какво стана със Смит?

Рене упорито мълчеше. Бандитът застрашително се наведе. Той прибра револвера в джоба си и в ръцете му се проточи дълга тънка, копринена връв.

— Казвай или след малко ще престанеш съвсем да говориш!

Рене Матю продължаваше да мълчи. Той само почувствува как тънката копринена връв меко се уви около врата му, притисна адамовата му ябълка и започна трудно да диша... Грациела извика от ужас... В този миг, обаче, откъм прозореца на кабинета потрещяха няколко изстрели. Двойникът на Дюфо изохка и пусна връвта. Обоистът се обърна, но преди още да може да стреля, един човек като котка се хвърли на гърба му. Започна страшна борба. Свирепа, жестока, зверска. Борба на живот и на смърт. Девојката с ужас следеше как неочакваният спасител напрягаше последните си сили, за да се справи с грамадния обоист. Една ръка се изви във въздуха и се чу глух шум. Беше един удар на жиу-жицу. Обоистът, като откосен сноп, се просна на земята. Човекът, който го бе победил се изправи. Грациела с учудване видя, че това бе... ловецът на пеперуди. Преди да продума на смаяната девојка, човекът се спусна към Рене и отви копринената връв от врата му. Младият мъж дълбоко въздъхна и отвори очи. Неочакваният спасител сваляше очилата си и жълтата перука. Пред смаяния Рене застана инспектора Жил. Той гледаше усмихнато младия мъж и му каза:

— Надявам се, че този път дойдох навреме.

АДСКИЯТ ПЛАН НА УДУШВАЧИТЕ

Пред областния съд на департамента на Сена се трупаше хиляден народ. Любопитството на парижани и жаждата им за сензация бяха изострени до най-висша степен. Най-сетне знаменитият полицейски инспектор Жил бе успял да се справи с бандата на удушвачите. Престъпниците бяха заловени и сега щяха да отговарят за своите жестоки деяния. Съдебната зала бе препълнена от народ. Журналистите, които бяха заели определените им места, както и тия от публиката, които бяха имали щастие да се снабдят с бележки за свободен вход, с нетърпение очакваха започването на процеса. Точно в 8 часа съставът на съда зае мястото си. Охранявани от силни отделения стражари, в ложата с решетки, бяха въведени и тримата престъпници. На свидетелските места стояха Рене Матю и Грациела Савори. Малко по-настрана бе инспекторът Жил, горд и усмихнат. Той пръв започна своите показания:

— Господа съдии, пред вас стоят трима от най-опасните международни престъпници: американците Дънкан Джералд и Уолтър Милс. — Инспекторът посочи към двойника на нещастния художник Дюфо и обоиста и англичанина Честер Смит. — Техни жертви станаха старият професор Карбоние и младия художник Габриел Дюфо. Те са автори на кражбата на картината от Лувъра. Но това е нищо. За малко те щяха да откраднат и едно милионно богатство, което ги подбуди да извършат тия убийства.

— Позволете, г. инспекторе — каза Рене Матю. — Само едно обстоятелство не ни е известно: Защо бандитите върнаха така бърже картината?

— Много просто. Те са я откраднали и с помощта на рентгенова снимка са прочели записката в златната кутийка, където се намира съкровището. Нещо, за което вие изгубихте повече от 20 дни да търсите в архивите на университетската библиотека в Нант. На тях картината не им е трябвала, а само бележката с указанията за местонахождението. След като с помощта на рентгеновата снимка са

разбрали къде е съкровището, те са върнали картината, за да заличат следите от кражбата, която би могла да доведе до откриването им! Това са, господа съдии, жестоките дела на Дънкан Джералд, Уолтър Милс и Смит. И обществото очаква справедливата и тежка дума на съда.

И съдът каза думата си: главатарят на бандата на удушвачите Дънкан Джералд бе изпратен в Америка, където и за други престъпления бе осъден да седне на електрическият стол, а Уолтър Милс и Смит бяха осъдени на каторга в Дяволския остров.

А съкровището? Попитайте за него Рене Матю и Грациела Савори, т.е. младата г-жа Матю. Само една десета част от него, дадена им съгласно законите, им позволи да се оженят и да се оттеглят в старинната къща в дивните предградия на Авиньон...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.